

Нова Зоря

WARSZAWA
Bibl. Neg. Min-wa Ośw.

ЧАСОПИС ДЛЯ ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ХРИСТІЯНСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

Виходить два рази тижнево: в четвер на 4 ст., під неділю на 8 ст. || Передплата в краю: 1/4-річно 6 зол., місячно 2 зол. За кордоном 1/4-річно 1 амер. долар. — Ціна числа 25 сот. — Рукописів не звертається.

Важне діло

Апостольської Столиці.

Справи нашого Закарпаття й організації Чина Св. Василія Вел. з одною Централєю.

(Від власного кореспондента з Риму).

Орган „Оссерваторе Романо“ помістив текст договору між Апост. Столицею і Чехословащиною. Се важне і для нас з огляду на Закарпаття. Текст обіймає 6 точок: 1) Чехословацькі єпархії не можуть сягати поза межі республіки, ані чужі не переступлять її границь. Справу розмежувань єпархій і їх дотацій уложать дві комісії: папська і державна. В склад їх увійдуть представники всіх заінтересованих єпархій. Комісії утворяться найпізніше за два місяці. 2) До часу поладнання 1. точки за-секвестроване церковне майно провізорично оставатиме під зарядом мішаної комісії. 3) Чехословацькі монахи Чини не можуть підлягати чужим протоігуменам, але матимуть власних протоігуменів або будуть безпосередно залежні від головних настоятелів в Римі. Настоятелі матимуть чехословацьке громадянство. 4) Єпископами можуть бути також лише горожане. Ап. Столиця іменує їх за попередньою згодою держави. Правительство має завсіди подати причини спротиву (прим. ірредентист, сепаратист, виступає проти конституції і публичного порядку). Переговори в тій справі остануть в тайні. 5) Новоіменовані єпископи зложать присягу вірності державі („nihil contra salutem, securitatem, integritatem Reipublicae“) 6) Правительство постарается залагодити се в як найкоротшій часі. Богато інших квестій порішать пізніше при відповідній нагоді.

Як бачимо не порішено тут справи Нунція в Празі, військової служби кліриків, відношення правительства до не-католиків і т. п. Для нашої Церкви на Підкарпаття має цей договір також чимале значіння. Можна сподіватися, що наше духовенство на Підкарпаття одержить якусь сталу платню, а мукачівський єпископ відповідну дотацію. (Єпископські добра, як звісно, остали всі під Мадярщиною). Пряшівська єпархія одержить власного єпископа (дотеперішній єпископ Новак сидить в Будапешті, єп. Гойдич є Ап. Адміністратором єпархії). Від обох єпархій відпадуть остаточно парохії, що остали під Мадярщиною. На кінець з василіянських монастирів на Підкарпаття устроять осібну провінцію з власним протоігуменом. А що добро Чина вимагає, щоб найвища його власть була в одних руках, мусить прийти в як найкоротшій часі до утворення василіянського монастиря в Римі, де мігби замешкати Архімандрит, якому підлягалиби всі василіянські монастирі: в Галичині, на Підкарпаття, в Румунії, Мадярщині, Бразилії і в Канаді, а в майбутности може і в Зл. Державах та Югославії.

Економічна залежність України

Як Москва спиноє розвиток українського промислу.

Не дивлячись на всі природні передумови: багатство сирівців, сприятливі умови комунікації і геогр. положення взагалі, В. Україна й доси не розвинула свого промислу. Причиною сего була економічна політика царської Росії: розбудова великого промислу на корінно-російських землях коштом окраїнних земель. Україна, як Сибір і інші азійські області, се під економічним оглядом колонія для постачання сирівців метрополії і ринок збуту для її промислових виробів. Отсю імперіалістичну й колоніальну політику перейняв від старого режиму московський большевицький уряд. Він також штучно спиноє українську промисловість в користь російської. Ріжниця тільки в тім, що супроти змінених політичних обставин робить це обережніше. Що більше, крикливою рекламою в пресі про індустріалізацію, електрифікацію і т. п. хитро маскує свій економічний імперіалізм. Свідчить про це дискусія на недавно відбутім конгресі ком. партії.

Делегати з України вказували передовсім на діймаючий брак капіталів на розбудову промислу. Потреба промисл. капіталу зростає на В. Україні з року на рік. З початком 1928 р. висловлюється він 28.9 проц. у відношенню до цілого Союзу. Дійсно одержана сума на розбудову промислу за останні 2 роки творить тільки 24, 1 проц. Далше жалувалися укр. делегати на те, що центральні економічні установи спиноють розвиток деяких галузей промислу. Одеський делегат Чебаненко навів такий факт: Одеська фабрика коркових виробів належить до найкращих в Союзі, а проте центр. господарські установи дають їй замовлення тільки на 41 проц., зате прямо завалюють замовленнями гіршу ленінградську фабрику. Що більше, для великої одеської фабрики не дають потрібних сирівців, а тимчасом у Ленінграді хочуть будувати другу того рода фабрику! Чи можна тут говорити — питає делегат — про правильну й плянову фабрикацію лінолеум і чи можна таке положення вважати нормальним? Делегат Дудник жалувався, що центральні установи не дають засобів на основання на Україні таких фабрик, для котрих є в краю сирівці. Делегат Ломов нарікав, що центральні установи відкидають ухвалені й затвержені укр. властями господарські пляни і счеркують бюджети. (В останніх часах зменшено бюджети зі 130 міль. на 90.) Дуже жалувалися делегати на занедбання транспорту. На 88 проц. передвоєнного вантажу є на Україні тільки 72 проц. паровозів, 71 проц. товарових і 63 проц. особових вагонів. Внутрішній водний транспорт занедбаний. Слабо використані морські пристані в Одесі й Миколаєві. Доки в Миколаєві й доси стоять нечинні, коли тимчасом російські підприємства мають повно роботи і навіть дістають заграничні за-

мовлення. Багато делегатів жалувалося на важке положення українського цукрового промислу на Україні. Центральні власти радо дозволяють на засновання цукроварень в російських областях, зате на засновання з цукроварень на Україні відмовляють грошей. Делегати протестували проти уділення Американцям концесії на ввіз с.-господарських машин, коли можна їх виробляти в українських фабриках.

Подані тут факти взяті з німецького видавництва „Osteuropäische Korrespondenz“, ч. 4 з 24. лютого с. р., де старанно зібрано ті факти з большевицьких органів, котрі виходять в большевії. З того ясно, що в області економічній (дуже важній для кожного народу і краю, а найважній з погляду матеріалістичного світогляду большевиків) Україна не має навіть тільки свободи розвитку, що мала за царів: бо за царів кождому вільно було поставити собі на Україні і сто фабрик, а тепер не вільно ні одної без дозволу Москви. Затє дурять Українців т. зв. українізацією, т. є. видаванням по 3000 прим. ріжних брошурок в українській мові, в котрих до того вільно агітувати лиш за большевизмом т. є. за пануванням Москви. А видання Академії Наук, котрі до нас взагалі не доходять і навіть не можуть дійти в ніякій державі, також нічого не шкодять хитрій Москві, котра обернула нашу землю в нігерську колонію, гіршу як за царя.

В світлі тих фактів можна належно оцінити нпр. т. зв. партію праці, котра тут ширить опінію, немовби ми мали за Збручем свою державу і то „гарну“. Тай ше притім хоче, щоб її уважати „національною партією“. Такого глуму в політиці в нас ще не було.

Вибори у Львові.

Українська ліста одержала у Львові поперх 10.000 (точно 10.493) голосів. Се безперечно гарний успіх як на перший раз, хоч можна було здобути мандат. Бракувало ше около 3.500 голосів, котрих не було тому, що не оден не пішов чи не пішла до голосування, а тисячі українців пішли „за ідеями Карла Маркса“, то значить голосували на лісти комуністів і ППС. Найсмішніше вийшла з урні Українська Партія Праці (та, що хотіла „реформувати“ Богослуження). За її „ідеєю“ заявилось 6 (шість) голосів.

Властиво виграли у Львові Жиди (сіоністи), котрі в оден гуж кинули до урні найбільше, бо 28.417 голосів і здобули половину мандатів, то є два. Урядова ліста ч. 1, мала 24.708 голосів і одержала одного посла міністра Квятковського. Вшехполяки („блбок катол. народови“) мали всего 13.824 гол. і здобули оден мандат для д-ра Яна Перацкого.

Н О В И Н К И

— Повиборчі авантури у Львові. Це що жиди здобули в Львові аж два мандати дуже озлобило поляків. В понеділок і вівторок головно польська академічна молодь демонструвала на вулицях та виступала проти жидів. Доходило до бійок. На університеті й політехніці страйк.

В большевії тепер тяжка криза: як остро карають за переховування запасів муки, бульби і всякого хліба, зовсім як підчас війни. Податки підвищено до ще небувалої висоти. На місці здавленої опозиції Троцького виросла нова, грізніша: Рикова і Калініна.

Страшні наслідки експлозії етеру. В Дзялошині під Варшавою на польсько-німецькій границі постерунковий поліції та двох скарбових стражників шукали в домі Іцка Клебера пачкованих товарів. В мешканні не знайшли нічого й хотіли ще перешукати пивницю. Як зійшли в пивницю, казали собі дати сірника. Тільки засвітили сірник, наступив страшний вибух етеру. Цілий будинок миттю обхопило полум'я. В мешканні Клебера стануло кільканадцять живих смолоскипів. Люде, що поспішили з помічю, теж стали жертвою полум'я, бо вибухи бочок із етером повторилися кілька разів. Згорів увесь будинок. Згоріло троє Клеберових дітей, смертельно попарилося 7 осіб, а 8 осіб лекше.

Два випадки загоріння у Львові. В ринку ч. 17 померла наслідком загоріння Катерина Посьонка. Сильно загоріла її співлюкаторка Катерина Грицаківна й Максим Турко. Причина та, що горішна часть залізної печі не мала звичайного накриття й піч накривали мідницею й так газ добувався свобідно на хату. Другий випадок був на вул. Недалій на Замарстинові, де сильно позагорювали Хаїм Гельман і його подруга.

Вибори 1928 р. в дотехах — в слідуючій числі.

Чи Ви вже зібрали всі виборчі відозви видані у Вашім місті й околиці? Коли ще ні, просимо про се подбати і прислати до нашої редакції, бо потому пропадуть і ніде їх не буде.

— Нова назва директора львівської поліції. Розпорядком президента Польщі змінено назву дирекції поліції у Львові на львівське городське староство, а назву директора львівської поліції на „львівський городський староста“. У скороченні можна писати: „До городського старости в Львові“.

— Присуд у чортківському процесі за шпигунство. Покінчився процес за шпигунство проти 10 молодих українців, між ними 4 гімназистів. На п'ять літ тюрми засудили: Близнюка, Денегу, Тарновського й Сивохиба, на 4 р. Яворського й Легенького, на 3 роки Солтишака й Куртяка, на 2½ р. Недільського й Граба.

— Польща годиться на переговори з Литвою. Міністер Залеський заявив представникови ред. „Ерк-и“, що польське правительство згодиться на пропозицію Литви, щоб не дати їй претексту до дальшого відволікання розмов. Литовська нота в кожному разі має конкретні пропозиції щодо часу й місця переговорів, а це вже поступ.

— Вина літургійні. З огляду на се, що з причини цін і умов при продажі наших вин, як довідуємося, зайшли певні непорозуміння між нашим одиноким заступником до продажі літургійних вин а іншим відбирачем наших вин, подаємо отсим до публичного відома, що **одиноке і виключне** наше заступство для Високопреподобного Духовенства греко-кат. і гр. орієнт. обрядів до продажі наших літургійних вин спеціально сортованих укліли ми фірми **Д. Свиц у Львові, вул. Валова 14;** його замовлення у більшій кількості будуть виконувати прямо з наших пивниць у Львові, вулиця **Кл. Танської ч. 3.,** а детальніша продаж в склені фірми **Д. Свиц у Львові, вул. Валова ч. 14.** Помямо підвищити ціна цін літургійного вина остаються на дальше незмінені, зн. такі, які подані в ціниці нашим заступником в місяці вересні минулого року. — Дякуючи за дотеперішні згляди і поручаючись на дальше, остаємо з високою поважанням **S. E. V. I. Societa Esportazione Vini Italiani.** Товариство експортоване вин італійських.

Політ. процес 17-ки.

28-го дня розправи зізнавав власник авта (яким їздив шофер Гасман) З. Кудевич. Трибунал відкинув внесок оборони на переслухання важного свідка інж. М. Воробця.

29-го дня закінчено доказове постановання і поставлено суддям присяглим 38 головних питань що до вини всіх обжалуваних.

30-й день розправи виповнила промова прокуратора Ланевського. Він відмовив обвинуваченим усяких ідейних мотивів, але твердив, що вони вийшли з такого середовища „русінської“ суспільности, котре виявляло своє незадоволення з приналежности до Польщі ріжними актами, від саботажів почавши, на убийствах скінчивши. Всім обвинуваченим до УВО, закидає на тій основі, що хотіли відірвати від Польщі Галичину і створити з неї самостійну державу. Всім майже закидає також злочин шпionage, бо УВО, як призналися засуджені в краківськй процесі, шпюнує в користь Німеччини, Литви і Росії. Про молоденьку обв. Ольгу Вербицьку каже, що її втягнули в ту злочинну роботу, але й вона була посередницею УВО.

31-го дня знов весь час промовляв прокуратор, часом навіть іронічним тоном. Сего дня зачав уже обговорювати справу убийства Собінського, підчеркуючи, що убийство було вимірене не проти особи як такої, але як проти представника влади. „Алібі“ осуджених вважає певним. — Прокуратор говорить далі.

Чи Ви вже порозумілися зі своїм приятелем або сусідом в отсій важній справі?

Наша суспільність скоро може діждатися українського католицького дневника, коли священики і поважні міряне не одним, але зорганізованим способом заявлять у ліпших фірмах всіх галицьких міст, що будуть дальше пості.но в них купувати, коли ти будуть давати свої постійні річні анонси до „Нова Зорі“. Тоді наш орган буде поставлений на європейську, столицну стопу і передплата його може бути дуже низька. До сего треба тільки Вашої ініціативи й постанови: не змагати до сього одинцем, тільки групами, але змагати витривало.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення Редакція не відповідає).

БІБЛІОТЕКИ ПАРОХІЯЛЬНІ зложені з книжок не противних вірі й моралі — в ціні від 24 зол. вгору. На бажання шлемо цінички „ДОБРА КНИЖКА“. — Lwów, skr. poczt. 4.11

ДО ЗАМІНИ ПАРОХІЯ Торчиновичі — ад Самбір — стація з. 2 км. будинки дуже гарні, поле пшеничне, стація кліматична. Близкі інформації в парох. уряді в Торчиновичах, пов. Самбір. 148 3—3

Важне для П.Т. Духовенства і Читальні! **Евангелія** служебники, молитвослови, книжки до бібліотек, книги канцелярійні, оправає дешево і на час переплеття П. **ПОДОЛЯКА**, Львів, вул. Жовківська ч. 28. І. поверх. 149 2-2

ОКУЛИСТ-ОПЕРАТОР
Д-р А. Гершендерфер
б. лікар віденської клініки і б. секунд. заг. шпиталю у Львові
Львів, вул. Пилсудського (Панська) 3.
65 орд. 8—9 і 3—5. 19—20

РІК ОСНОВАННЯ 1860.

Найстарше у Львові концесіоноване підприємство будовляне, теслярське і керничне (вертниче)

ФІРМА АНТІН ФЕХТЕР
уряд. уповн. майстер теслярський і керничний та рурмайстер
ЛВІВ, вул. Шумлянського 2.

Виконує всякі роботи в обсязі теслярства і студлярства. Поручається як одинокий спеціаліст для важливіших копаних керниць взагалі, то є мурованих, бетонованих, белькованих і цимринованих разом з уставленням до них помп і моторів усіх системів. Фахові поради при загвожджених керницях даю при порученні мені керовництві роботами.
154 2 20

ОБІДИ з 3-ох страв зол. **1'50**
для абонентів зniżка. ПИВО живецьке і львівське поручає **РЕСТОРАН** під **„ЗОЛОТОЮ ГРУШКОЮ“** — (давний 142 Людвіг) — тепер 7 24
І. Гайдінгер, : : Л В І В, : :
ул. Краківська 7.

Фабрика пильників Г. МОНЧИНСЬКИЙ

Львів, вул. Волинська 25., тел. 20-18, стація зал.: Львів-Підзамче. — Приймає **ПІЛЬНИКИ** до насінання і замовлення на нові. 53 22-25

Сорочки. підтанки, ковпирці, краватки, панчохи, скарпетки, рукавички, трикотажі, кольоратки, та імпрегновані маншети — по найнижчих цінах продає галатерійна торгівля **ШТАЙНБРУХА**, Львів, вул. Трибунальська 1. (угол Ринку). 73 14-20

ЗУБИ виробляю ЦІННИКУ

по такім
1 золот. корона . 18 зол.
1 золот. зуб . 15 „
1 зуб на качуку . 2 „
1 репаратура . 3 „
Все з найлучшого матеріялу
РАППАПОРТ, пл. Марійська ч. 7.
(де каварня de la aix).
127 Знижок не уділяю! 13—24

F O S F O R
ФАБРИКА ШТУЧНИХ ПОГНОЇВ
ЛВІВ,
пл. Марійська 6/7 І. п. (pl. Marjacki 6/7 І. п.)
114 Телефон 44—48. 15—16

СУПЕРФОСФАТИ: кістні й фосфорово-азотові, **МІНЕРАЛЬНІ** й амонякові.
РЕФОРМФОСФАТИ: кістні й мінеральні від 18 до 26% „P₂ O₅ !!!“
ТОМАСИНИ: „Kolumeta“, „Gwiazda“, й інші як красві так і заграничні.
СОЛИ погасові й **КАЙНІТ**, **АЗОТНЯК**, **САЛІТРА (CHORZOWSKA)** амонова
САЛІТРА чілійська — **СІРЧАН** амоновий вапно навозове палене й мелене (97%CaO) — Вапно будвельне.
ФОСФОРИТИ палені й мелені (CaO розп. P₂O₅),
Доставка вагоново й деталічно по цінах фабр. й на найдогідніших умовах кредит.